In een wijk van Gütersloh testen Duitse militairen in beschermende pakken Bulgaarse arbeiders van vleesbedrijf Tönnies op mogelijke covid-19-besmetting. © Gert Jochems

‘Schaf dit systeem van menselijke uitbuiting af’

REPORTAGE TÖNNIES De corona-uitbraak in het Duitse vleesbedrijf Tönnies legt de zwakke positie van de arbeiders bloot. Arme sloebers uit Oost-Europa worden in de luren gelegd door gewetenloze onderaannemers. ‘Berlijn moet de wetgeving veranderen.’

Corry Hancké
Vanuit Gütersloh in Duitsland

‘Met hoeveel op een kamer? Hoesten?’, vraagt de Duitse militair vanachter zijn mondmasker. De Bulgaarse man kijkt vertwijfeld naar de tolk, die alles vertaalt. Hij steekt dan drie vingers in de lucht. Nee, niet hoesten. ‘Waar werk je?’ ‘Bij Tönnies, in de snij-afdeling’.

Tönnies betekent: kans op coronabesmetting. In het grote vleesbedrijf werd op woensdag 17 juni een coronabroeihaard ontdekt. Dag na dag bleken steeds meer arbeiders besmet. Tönnies heeft zijn slachterij en zijn vleesverwerkende afdeling tijdelijk gesloten. Mobiele teams kammen nu de regio uit om in alle huizen waar arbeiders van Tönnies verblijven coronatests af te nemen. Daarvoor zijn 500 hulpverleners van andere regio’s naar Gütersloh afgezakt en moeten 150 tolken proberen om de quarantaineboodschap aan de verbouwereerde buitenlanders over te brengen. De meesten onder hen spreken geen woord Duits.

Het heeft even geduurd vooraleer alle Tönnies-mensen konden worden getraceerd. De grote baas van het bedrijf, Clemens Tönnies, wilde de namen en de adressen van de arbeiders aanvankelijk niet geven. Hij schermde met hun recht op privacy. In de nacht van vorige zaterdag op zondag zijn enkele ambtenaren de adressen dan maar gaan halen in de kantoren van Tönnies.

In Verl, een stadje van 25.000 inwoners, probeert burgemeester Michael Esken (CDU) een zicht te krijgen op de toestand. Hij ploegt zich door de lijst met namen van buitenlandse arbeiders. Hij komt op 680 man in de woonkazernes in Verl. ‘Ik weet echt niet hoeveel van hen bij Tönnies werken’, zegt hij. ‘Ik weet zelfs niet hoeveel onderaannemers hier onderdak aan hun arbeiders hebben gegeven.’

Hotline

De politie heeft hekken rond de appartementsgebouwen gezet. In de hete zon drentelen Polen, Roemenen en Bulgaren heen en weer langs de afsluiting. Aan de andere kant van het hek proberen journalisten antwoorden op hun vragen te krijgen. ‘Is er iemand die een beetje Duits spreekt?’

‘De lijsten kloppen soms niet’, zegt Henning Schulz, de CDU-burgervader van de 100.000 inwoners van de stad Gütersloh. ‘Wij hebben teams naar de woningen gestuurd om zelf correcte lijsten te maken en de mensen uit te leggen wat quarantaine betekent.’ Pas vrijdagochtend was hij er min of meer gerust op dat hij de duizend arbeiders van Tönnies die in zijn stad wonen in kaart heeft gebracht. Schulz wil geen hekken rond hun woningen plaatsen. ‘Dat jaagt de bewoners van de huizen angst aan.’ Met tolken, Whatsappberichten, folders in verschillende talen en een hotline hoopt hij dat de arbeiders van Tönnies beseffen dat binnenblijven de boodschap is.

Er zijn ook een pak buitenlandse arbeidskrachten zoek. Burgemeester Esken denkt dat velen de benen hebben genomen toen ze beseften dat ze twee weken in quarantaine zouden moeten gaan. 18 procent van de namen is niet teruggevonden, zegt Volker Brüggenjürgen, de voorzitter van Caritas in Gütersloh, die zich al jaren bekommert om het lot van de buitenlandse werknemers. Hij sluit niet uit dat Tönnies